

Asia: VN/18706/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot asetusluonnoksesta

Esitetyllä rahoitusasetuksen muutoksella pyritään korjaamaan viime vuoden lopulla hyväksytyyn rahoitusasetuksessa todettuja virheitä, jotka johtuvat voimassa olevan rahoitusasetuksen monimutkaisuudesta ja tulkinnanvaraisuudesta.

Koulutuskuntayhtymä OSAOn kokonaisnäkemys rahoitusasetuksen muutosluonnoksesta on, että ammatillisen koulutuksen rahoitus säilyy edelleen monimutkaisena ja että opetushallinnon tuottamien laskentatietojen tarkistaminen on hankalaa tai jopa mahdotonta koulutuksen järjestäjälle erityisesti vai-kuttavuusrahoituksen osalta.

Jatkuvan oppimisen näkökulmaa ei ole huomioitu aikuisväestön osalta riittävän kannustavasti rahoitusasetuksen muutosvalmistelussa.

Huomiot ehdotetusta opiskelijavuoden määritelmästä

Ehdotus opiskelijavuoden määritelmästä ja tehtävästä 31 päivän lomapäivävähennyksestä yli vuoden kestävässä koulutuksessa yksinkertaistaa opiskelijavuoden määritelmää, vähentää koulutuksen järjestäjän työtä lomien kirjaamisessa ja estää nyt voimassa olevan asetuksen mahdollistavan opiskelijavuoteen laskettavien päivien ”kikkailun”. Asetusluonnos ei kuitenkaan kannusta koko vuoden jatkuvaan toimintaan ja keskeytymättömään oppimiseen, koska asetusluonnoksen 1 § todetaan ”opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi ei lueta heinäkuuhun kuuluvia päiviä”.

Perustelumuistion sivulla 12 todetaan: ”Jos koulutuksen järjestäjä esimerkiksi järjestäisi merkittävästi koulutusta juuri heinäkuussa, mikä ehdotetun laskentasäännön perusteella jäisi huomioimassa toteutuneiden opiskelijavuosien laskennassa, voitaisiin tämä suoritepäätöksen ja järjestämislupien muutoksen valmistelun yhteydessä ottaa päätöksenteossa huomioon koulutuksen järjestäjän selvityksen perusteella.” Tätä ei kuitenkaan huomioida rahoitusasetuksen muutosluonnoksessa edellä todetulla tavalla. Rahoitusasetusluonnoksen ja perustelumuistion kesken on näin ristiriitaisuutta. Tämän vuoksi asetusluonnoksen 1 § 1 momenttia tulisi tarkentaa perustelumuistion (s. 12) mukaisesti 31 päivän lomapäivävähennyksellä, jotta oppisopimuskoulutus ja koulutussopimusten toteuttaminen eivät perusteettomasti vähene juuri heinäkuussa.

Huomiot tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen kustannuskertoimista

Perustelumuistissa todetaan, kuinka kustannusryhmien tarkistaminen toteutuneiden kustannusten perusteella sai vuosi sitten toteutetulla lausuntokierroksella runsaasti palautetta, osin ristiriitaista palautetta, minkä vuoksi asetus katsottiin näiltä osin tarpeelliseksi ottaa kevään 2021 aikana jatkovalmisteluun.

Koulutuskuntayhtymä OSAO esitti jo syksyllä 2020 antamassaan lausunnossaan tähän seuraava muutosta: Koulutuskuntayhtymä OSAO kiinnittää huomiota kustannusryhmien kertoimien pienentymiseen kustannusryhmissä 4 ja 5. Näihin kuuluu kalliita investointi-intensiivisiä tutkintokoulutuksia ja osaamisaloja, joihin koulutuksen järjestäjät eivät ole kyenneet tekemään viime vuosina tarvittavia pitkäkestoisia investointeja. Kuljetuspalvelujen osaamisala (raskas liikenne), maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala ja metsäkoneenkuljetuksen osaamisala sekä maatalouden perustutkintokoulutus ovat maamme elinkeinoelämän kannalta elintärkeitä aloja, joissa kalliit opetuskalustoinvestoinnit, pienryhmä- ja yksilöopetus ovat ehdottomia edellytyksiä laadukkaalle ja tehokkaalle oppimiselle. Esitetyt kustannuskertoimien leikkaukset heikentävät turvallista oppimista liian suurissa opetusryhmissä ja vanhalla kalustolla. Koulutuskuntayhtymä OSAO esittää, että muodostetaan uusi kustannusryhmä, johon sijoitetaan logistiikan kuljetuspalvelujen osaamisala ja maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala.

Asetusta koskevassa muutosluonnoksessa tai sen perusteluissa edellä kerrottuja ei ole huomioitu. Uudistettavassa asetuksessa tutkinnot jaettaisiin jatkossa edelleen viiteen kustannusryhmään ja kustannusryhmien 4 ja 5 painokertoimia esitetään toistamiseen pienennettäväksi. Näin kalliiden koulutusten rahoitusta ollaan edelleen pienentämässä, erityisesti logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisalalla ja rakennusalan perustutkinnon maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala.

Huomiot majoituksen korotuskertoimista

Koulutuskuntayhtymä OSAO pitää majoituksen järjestämisen korotuskertoimien nostamista tarpeellisenä muutoksena, kun kyse on erityisesti oppivelvollisuuden alaisten ja haja-astusalueilta kotoisin olevien opiskelijoiden hakeutumisesta tutkintoon johtavaan koulutukseen kauemmaksi kotoa. Tämä muutos koskee myös niitä ammatillisen koulutuksen toimipisteitä, jotka toimivat pienillä paikkakunnilla ja joissa opiskelijoiden majoitusta on muuten vaikea järjestää.

Huomiot tutkintotyyppikertoimista

Rahoitusasetuksen muutosesityksessä ehdotetaan nostettavaksi ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suhteellista rahoitustasoa, kun ehdotus ottaa huomioon nykyistä paremmin kerättyjen opiskelijamaksujen suuruuden ja jatkuvan oppimisen tavoitteet.

OSAO pitää tärkeänä, että ammatti- ja erikoisammattitutkintojen koulutuksessa rahoitus turvataan ja että koulutuksen järjestäjät voivat toteuttaa riittävästi kontaktiopetusta kaikilla koulutusaloilla, myös kalliita laiteinvestointeja ja yksilöopetusta vaativissa tutkinnoissa.

Huomiot yrittäjän oppisopimuskoulutuksen työelämäpalautteen keräämisestä ja laskennasta

Koulutuskuntayhtymä OSAOlla ei ole huomautettavaa tähän kohtaan.

Muut huomiot

Esitetyn rahoitusasetuksen muutosten lopullisia järjestäjäkohtaisia vaikutuksia on vaikea arvioida, koska perusteluissa ei esitetä tarkempia laskelmia koulutuksen järjestäjille, vaan perustelut (esitetyt taulukot) ovat tältä osin hyvin yleisluonteisia.

Paloniemi Jarmo
OSAO

Teittinen Tiina
Koulutuskuntayhtymä OSAO